

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

TRANG THÔNG TIN VỀ NHỮNG ĐÓNG GÓP MỚI
VỀ MẶT HỌC THUẬT, LÝ LUẬN CỦA LUẬN ÁN

Tên luận án: **Tác động của tính bền vững doanh nghiệp đến hiệu quả hoạt động qua hành vi các bên liên quan: nghiên cứu trường hợp các doanh nghiệp cà phê ở khu vực Tây Nguyên.**

Chuyên ngành: Quản trị kinh doanh

Mã số: 9340101.

Nghiên cứu sinh: Lê Thanh Hà

Khóa: 2023.1

Cơ sở đào tạo: Trường Đại học Lạc Hồng

Những đóng góp của luận án về khoa học và thực tiễn:

Về mặt khoa học:

Phát triển lý thuyết về tính bền vững doanh nghiệp trong bối cảnh ngành cà phê và nông sản Việt Nam. Luận án đã cụ thể hóa khái niệm tính bền vững doanh nghiệp thành ba trụ cột cốt lõi: kinh tế, xã hội và môi trường, phù hợp với khung lý thuyết Triple Bottom Line (Elkington, 1997). Tuy nhiên, điểm mới của nghiên cứu nằm ở việc nội địa hóa khái niệm này trong bối cảnh ngành cà phê Việt Nam, một ngành nông nghiệp xuất khẩu đặc thù, vừa chịu tác động từ thị trường toàn cầu, vừa gắn bó mật thiết với điều kiện văn hóa – xã hội – sinh thái tại địa phương. Việc thiết kế và kiểm định thành công bộ thang đo gồm 16 chỉ báo cho ba trụ cột trên đã góp phần mở rộng nội hàm khái niệm tính bền vững doanh nghiệp theo hướng định lượng hóa cụ thể và có thể áp dụng trong quản trị doanh nghiệp nông nghiệp tại các quốc gia đang phát triển.

Làm rõ và mở rộng lý thuyết hành vi các bên liên quan (Stakeholder Behavior Theory) Khác với cách tiếp cận truyền thống chỉ dừng lại ở mức độ nhận thức hoặc ảnh hưởng của các bên liên quan, nghiên cứu này đã tiếp cận khái niệm hành vi đáp lại từ phía các bên liên quan như một cấu trúc trung gian phản ánh sự tương tác hai chiều giữa doanh nghiệp và các nhóm đối tượng như: nhân viên, khách hàng, nhà cung cấp và cộng đồng. Việc đo lường cụ thể hành vi phản hồi như sự gắn bó, lòng trung thành, cam kết hợp tác và mức độ tham gia cộng đồng đã làm phong phú hơn cấu trúc lý thuyết về Stakeholder Response Behavior, một hướng nghiên cứu đang được khuyến khích mở rộng trong các nghiên cứu quốc tế. Điều này không chỉ giúp làm sáng tỏ cơ chế lan tỏa từ chính sách bền vững đến hiệu quả tổ chức thông qua các bên liên quan, mà còn khẳng định tầm quan trọng của yếu tố hành vi trong quản trị chiến lược hiện đại.

Mở rộng lý thuyết về tác động của phát triển bền vững đến hiệu quả hoạt động Luận án đã kiểm định thành công mô hình tác động gián tiếp của ba trụ cột bền vững doanh nghiệp đến hiệu quả hoạt động thông qua hành vi của các bên liên quan, qua đó bổ sung một góc nhìn mới trong mối quan hệ nhân – quả giữa chiến lược phát triển bền vững và thành tựu tổ chức. Khác với các nghiên cứu truyền thống thường sử dụng chỉ số tài chính đơn lẻ (như ROA, ROE), nghiên cứu này đã kết hợp giữa các chỉ số tài chính và phi tài chính như hiệu suất chuỗi cung ứng, sự hài lòng, năng suất lao động để đánh giá hiệu quả một cách toàn diện. Cách tiếp cận này đã mở rộng phạm vi ứng dụng thực tiễn của lý thuyết bền vững trong việc đo lường thành công của doanh nghiệp, nhất là trong bối cảnh các doanh nghiệp vừa và nhỏ ở khu vực nông nghiệp, nơi hiệu quả tài chính không phải lúc nào cũng phản ánh đầy đủ giá trị gia tăng mà doanh nghiệp tạo ra.

Đề xuất mô hình lý thuyết tích hợp đa chiều. Một đóng góp lý luận quan trọng của luận án là việc tích hợp bốn nền tảng lý thuyết gồm: Lý thuyết các bên liên quan (Stakeholder Theory), Lý thuyết phụ thuộc nguồn lực (Resource Dependence Theory), Lý thuyết thể chế (Institutional Theory) và Lý thuyết tính chính đáng (Legitimacy Theory) để xây dựng một mô hình lý thuyết đa chiều. Mô hình này cho phép giải thích mối quan hệ tương tác giữa các yếu tố nội sinh (chiến lược bền vững của doanh nghiệp), yếu tố ngoại sinh (áp lực thể chế, kỳ vọng xã hội) và hành vi phản hồi từ các bên liên quan, từ đó tác động đến hiệu quả hoạt động. Đây là hướng tiếp cận hiện đại, phản ánh đúng đặc trưng phức hợp của môi trường kinh doanh trong lĩnh vực nông nghiệp – nông thôn và là điểm mới về lý luận trong nghiên cứu phát triển bền vững tại Việt Nam.

Đóng góp về công cụ đo lường lý thuyết. Trên nền tảng định tính và định lượng, luận án đã phát triển, hiệu chỉnh và kiểm định thành công các thang đo cho ba nhóm khái niệm: (1) bền vững doanh nghiệp, (2) hành vi các bên liên quan và (3) hiệu quả hoạt động. Các bộ thang đo này vừa đảm bảo giá trị khoa học (độ tin cậy, giá trị hội tụ, phân biệt) vừa phù hợp với thực tiễn đặc thù vùng Tây Nguyên, có thể tái sử dụng trong các nghiên cứu khác trong cùng ngành hoặc mở rộng cho các ngành nông sản có đặc điểm tương tự. Đây là đóng góp thiết thực giúp chuẩn hóa công cụ đo lường lý thuyết trong nghiên

cứu phát triển bền vững tại các quốc gia đang phát triển.

Khẳng định vai trò của yếu tố bản địa trong điều chỉnh lý thuyết toàn cầu Thông qua việc vận dụng các lý thuyết toàn cầu vào bối cảnh ngành cà phê Tây Nguyên, nơi có sự đan xen giữa mô hình quản trị hiện đại và đặc điểm văn hóa bản địa (quy mô nhỏ, quan hệ cộng đồng, thể chế chưa hoàn thiện) – luận án đã làm rõ giới hạn và khả năng thích ứng của các lý thuyết phát triển bền vững trong thực tế địa phương. Đây là đóng góp quan trọng bổ sung vào diễn ngôn học thuật về “bản địa hóa lý thuyết” (theoretical contextualization), giúp điều chỉnh và hoàn thiện các khung lý thuyết quốc tế trong điều kiện cụ thể của nền kinh tế đang chuyển đổi như Việt Nam.

Về mặt thực tiễn:

Hỗ trợ doanh nghiệp cà phê xây dựng chiến lược phát triển bền vững cụ thể, định lượng và phù hợp thực tiễn:

Luận án đã phát triển và kiểm định một bộ thang đo toàn diện cho ba trụ cột của tính bền vững doanh nghiệp (kinh tế, xã hội, môi trường), từ đó cung cấp cho các doanh nghiệp cà phê tại Tây Nguyên một công cụ quản trị thực tiễn, giúp đánh giá mức độ thực hiện chiến lược phát triển bền vững một cách cụ thể, có thể định lượng, so sánh và theo dõi tiến độ theo thời gian. Đây là nền tảng quan trọng để doanh nghiệp điều chỉnh kế hoạch phát triển phù hợp với năng lực nội tại và yêu cầu thị trường trong bối cảnh cạnh tranh toàn cầu ngày càng coi trọng giá trị bền vững.

Tăng cường năng lực quản lý quan hệ với các bên liên quan: Bằng việc phân tách rõ hành vi phản ứng của bốn nhóm bên liên quan then chốt (nhân viên, khách hàng, nhà cung cấp và cộng đồng), luận án giúp các nhà quản trị doanh nghiệp cà phê nhận diện điểm mạnh, điểm yếu trong từng mối quan hệ. Từ đó, doanh nghiệp có thể xây dựng các chính sách can thiệp phù hợp, có căn cứ khoa học thay vì dựa trên cảm tính hoặc kinh nghiệm đơn lẻ, góp phần chuyên nghiệp hóa công tác quản trị trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa còn thiếu công cụ phân tích hành vi các bên liên quan.

Gợi mở giải pháp nâng cao hiệu quả hoạt động dựa trên hành vi các bên liên quan: Luận án đã chỉ ra rằng hành vi tích cực từ các bên liên quan đóng vai trò trung gian quan trọng trong việc chuyển hóa chiến lược phát triển bền vững thành hiệu quả hoạt động doanh nghiệp. Kết quả này khẳng định rằng đầu tư vào quan hệ xã hội không chỉ là trách nhiệm đạo đức mà còn là đòn bẩy cải thiện hiệu quả kinh doanh, đặc biệt trong các khía cạnh phi tài chính như xây dựng thương hiệu, củng cố lòng trung thành khách hàng, tăng cường hiệu suất chuỗi cung ứng và nâng cao tinh thần làm việc của nhân viên.

Làm cơ sở cho hoạch định chính sách hỗ trợ doanh nghiệp địa phương: Các bằng chứng thực nghiệm từ luận án có thể hỗ trợ các cơ quan nhà nước, hiệp hội ngành và tổ chức phát triển trong việc thiết kế các chính sách và chương trình hỗ trợ phù hợp với đặc điểm vùng và ngành. Ví dụ như: chính sách tín dụng xanh ưu đãi cho doanh nghiệp nông nghiệp bền vững, chương trình phát triển chuỗi giá trị cà phê bền vững tại Tây Nguyên, hoặc các khóa đào tạo chuyên sâu về quản trị phát triển bền vững cho doanh nghiệp vừa và nhỏ trong lĩnh vực nông sản.

Góp phần nâng cao nhận thức về phát triển bền vững trong cộng đồng doanh nghiệp: Việc áp dụng hệ thống thang đo không chỉ giúp doanh nghiệp quản lý nội bộ hiệu quả hơn mà còn đóng vai trò như một công cụ truyền thông chiến lược, thể hiện cam kết trách nhiệm với khách hàng, cộng đồng và đối tác. Điều này góp phần xây dựng hình ảnh doanh nghiệp có trách nhiệm, nâng cao niềm tin xã hội và tạo lợi thế cạnh tranh dài hạn trong bối cảnh thị trường ngày càng ưu tiên các thương hiệu có định hướng bền vững.

Định hướng phát triển ngành cà phê Tây Nguyên theo mô hình tăng trưởng bền vững: Luận án không chỉ đóng góp ở cấp độ doanh nghiệp, mà còn cung cấp cơ sở thực tiễn để định hướng sự chuyển đổi toàn diện của ngành cà phê Tây Nguyên, từ mô hình sản xuất truyền thống sang mô hình phát triển xanh, bền vững, có trách nhiệm. Các phát hiện nghiên cứu có thể được vận dụng để cải thiện quản trị tài nguyên, nâng cao chất lượng sản phẩm, củng cố quan hệ trong chuỗi cung ứng, đồng thời tạo ra giá trị kinh tế, xã hội và môi trường cân bằng, phù hợp với vị thế chiến lược của Tây Nguyên trong nền nông nghiệp quốc gia.

Mở rộng ảnh hưởng đến ngành cà phê cả nước và ngành nông sản Việt Nam: Mô hình nghiên cứu và bộ công cụ được xây dựng từ bối cảnh Tây Nguyên có tính ứng dụng cao đối với các doanh nghiệp cà phê tại các địa phương khác như Sơn La, Quảng Trị, hoặc khu vực Tây Bắc. Đồng thời, luận án cũng cung cấp định hướng quan trọng cho các ngành nông sản khác như hồ tiêu, điều, trái cây, lúa gạo, trong việc triển khai chiến lược phát triển bền vững, ứng phó với biến đổi khí hậu, tiêu chuẩn xuất khẩu và yêu cầu ngày càng khắt khe từ thị trường quốc tế.

Đồng Nai, ngày tháng năm 2025